

Vypouštění odpadních vod z nemovitostí pro bydlení nebo občanskou vybavenost (velikost zdroje odpadních vod do 50 EO)

Úvod

Odpadními vodami jsou vody, které jsou po použití v nemovitosti nějakým způsobem znečištěny. V případě rodinných domů, bytových domů a staveb občanské vybavenosti se jedná o vody znečištěné např. po mytí nádobí, praní, splachování toalet, mytí a sprchování se, tj. vody neznečištěné průmyslovými škodlivinami z výrobních procesů.

Povinnosti při zacházení s odpadními vodami jsou upraveny zejména zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), zákonem č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), a v jejich prováděcích předpisech (nařízení vlády a vyhlášky).

Vznikající odpadní vody lze v zásadě likvidovat několika způsoby:

1. Vypouštěním do veřejné kanalizace, která **je** zakončena čistírnou odpadních vod (ČOV). V tomto případě není třeba odpadní vody vypouštěné z nemovitosti nijak předčišťovat, není třeba žádné povolení vodoprávního úřadu, stačí uzavřít smlouvu s provozovatelem kanalizace.
2. Vypouštěním do veřejné kanalizace, která **není** zakončena ČOV. V tomto případě je nutno odpadní vody vypouštěné z nemovitosti předčišťovat pomocí domovní ČOV, rovněž musí být uzavřena smlouva s provozovatelem kanalizace.
3. Vypouštěním odpadních vod do vod povrchových (vodní tok). V tomto případě je nutno odpadní vody vypouštěné z nemovitosti předčišťovat pomocí domovní ČOV a je třeba povolení vodoprávního úřadu k vypouštění předčištěných odpadních vod do vod povrchových.
4. Vypouštěním odpadních vod do vod podzemních (výjimečně a pouze v místech, kde nelze odpadní vody vypouštět výše uvedenými třemi způsoby). V tomto případě je nutno odpadní vody vypouštěné z nemovitosti předčišťovat pomocí domovní ČOV, je třeba povolení vodoprávního úřadu k vypouštění předčištěných odpadních vod do vod podzemních a kladné posouzení hydrogeologa. Použití předčištěných odpadních vod k zalévání a rozstříku je považováno za vypouštění do vod podzemních.
5. Tam kde nelze odpadní vody vypouštět žádným z výše uvedených způsobů, musejí být odpadní vody shromažďovány v nepropustné jímce (žumpě) a pravidelně odváženy k likvidaci na některou komunální ČOV, která je k tomuto účelu vybavena (stáčecí místo).

Výše uvedené způsoby vypouštění odpadních vod jsou seřazeny podle současných priorit ochrany vod, tzn. nejvyšší prioritu má způsob vypouštění odpadních vod do veřejné kanalizace ukončené centrální ČOV. V lokalitách, kde je možnost napojení na tuto kanalizaci, nebude vodoprávní úřad povolovat jiné způsoby vypouštění odpadních vod.

V současné době nesmějí být vypouštěny odpadní vody do vod povrchových a podzemních a do veřejné kanalizace nezakončené ČOV bez náležitého předčištění a bez povolení vodoprávního úřadu (od 1.1.2014 není povolení třeba k vypouštění do veřejné kanalizace). Domovní ČOV, kterou jsou odpadní vody před vypouštěním předčištěny, pak musí být řádně stavebně povolena a zkolaudována.

Povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a podzemních jsou vodoprávním úřadem v současné době vydávána na dobu max. 10 let, je tedy nutno před uplynutím platnosti povolení požádat vodoprávní úřad o jeho prodloužení.

Zánik povolení v r. 2008

K 1.1.2008 zanikla podle článku II bodu 2 zákona č. 20/2004 Sb. povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, která nabyla právní moci do 31.12.2001, tzn. povolení vydaná podle dříve platných právních předpisů – vodního zákona č. 138/1973 Sb. či zákona č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství („stará povolení“). Povolení vydaná, respektive pravomocná od 1. ledna 2002, platila i nadále.

Povinnost mít k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních povolení není nově zavedeným požadavkem, ale tuto povinnost ukládal už zákon č. 138/1973 Sb. i zákon č. 11/1955 Sb. V našem právním řádu je tedy tato povinnost zakotvena od roku 1955. Vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních bez povolení vodoprávního úřadu (*podle dřívější terminologie „vodohospodářského orgánu“*) je tedy již od roku 1955 nelegální – a to bez ohledu na datum 1.1.2008.

Pokud tedy provozovatel domovní ČOV (septiku) nepožádal k 1.1.2008 o prodloužení starého povolení nebo o vydání nového povolení, vypouští v současné době odpadní vody bez povolení a vystavuje se riziku sankčního postihu.

Povolení pro staré zdroje odpadních vod

Vlastník nemovitosti, z níž jsou odpadní vody vypouštěny do vod povrchových nebo podzemních a nejsou čištěny nebo jsou čištěny nedostatečně, může nyní dostat povolení vodoprávního úřadu k vypouštění odpadních vod pouze za předpokladu, že provede technické opatření vedoucí ke zlepšení kvality vypouštěných odpadních vod, tj. vybuduje novou domovní ČOV nebo provede rekonstrukci stávající, nevyhovující domovní ČOV (septiku). Povolení k vypouštění odpadních vod pak vodoprávní úřad vydá spolu se stavebním povolením.

Povolení pro nové zdroje odpadních vod

U nově budovaných nemovitostí se již ve stadiu územního řízení posuzuje, zda navržený způsob likvidace odpadních vod odpovídá současným zákonným požadavkům. Nejvyšší prioritu má odvádění odpadních vod veřejnou kanalizací, pokud se tato v lokalitě nenachází, lze povolit vypouštění vyčištěných odpadních vod do vod povrchových. Pokud se v lokalitě nenachází ani vhodná vodoteč, lze výjimečně povolit vypouštění vyčištěných odpadních vod do vod podzemních za předpokladu kladného hydrogeologického posouzení, jinak musejí být odpadní vody shromažďovány v bezodtokové jímce (žumpě) a pravidelně vyváženy. Stavební úřad nepovolí užívání domu, dokud není funkční zařízení k odvádění, popř. k čištění (vodoprávním úřadem zkolaudovaná domovní ČOV) nebo k akumulaci odpadních vod.

Připojení na veřejnou kanalizaci

Pokud byla v lokalitě vybudována veřejná kanalizace, je nezbytné, aby na ni byly připojeny i nemovitosti, z nichž byly původně odpadní vody vypouštěny např. do vod povrchových. Povinnost připojení na veřejnou kanalizaci může být vlastníku nemovitosti uložena příslušným obecním (městským) úřadem, současně vodoprávní úřad nebude prodlužovat povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních nebo vydávat nová povolení tam, kde je možnost napojení na veřejnou kanalizaci.

Povolování nových domovních ČOV vodoprávním úřadem

Domovní ČOV je stavba (vodní dílo), k jejímuž povolení je příslušný vodoprávní úřad jako speciální stavební úřad. Stavební povolení se vydává na základě žádosti stavebníka a příslušných dokladů stanovených prováděcími předpisy ke stavebnímu a vodnímu zákonu. V případě, že odpadní vody budou vypouštěny do vod povrchových nebo podzemních, podává stavebník současně i žádost o povolení k vypouštění odpadních vod spolu s příslušnými doklady. Na základě žádosti je vedeno stavební řízení, jehož výsledkem je v kladném případě stavební povolení, popř. spolu s povolením k vypouštění odpadních vod.

Od r. 2010 je možno provádět stavbu certifikovaných domovních ČOV (certifikace CE) na základě ohlášení vodoprávnímu úřadu. Rozsah ohlášení je prakticky shodný s rozsahem žádosti o stavební povolení, avšak vodoprávní úřad nevede stavební řízení, nevydává stavební povolení a povolení k vypouštění odpadních vod, pouze sdělí stavebníkovi zda souhlasí s provedením ohlášené stavby, tato procedura je tudíž kratší.

Záměr užívat dostavěnou domovní ČOV oznámí stavebník vodoprávnímu úřadu a ten na základě závěrečné kontrolní prohlídky s jejím užíváním souhlasí nebo užívání zakáže (v případě, že ČOV není schopna trvalého užívání, nejsou splněny podmínky stavebního povolení či povolení k vypouštění nebo z jiných vážných důvodů).

Rozdíly mezi oběma úředními postupy (výhody a nevýhody), rozdíly v následném užívání domovní ČOV (např. kontrola vypouštěných odpadních vod), popř. další nejasnosti vysvětlí zájemcům pracovníci příslušného vodoprávního úřadu.

Žádosti o povolení

Povolení k vypouštění odpadních vod a stavební povolení jsou vydávána na základě žádostí, jejichž rozsah je upraven vyhláškou č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu, ve znění pozdějších předpisů. Žádosti se podávají na předepsaných formulářích, které lze stáhnout z webových stránek vodoprávního úřadu [http://www.mestonachod.cz/mestsky-urad/formulare/#zp - 5](http://www.mestonachod.cz/mestsky-urad/formulare/#zp-5). Vodoprávní úsek nebo jsou k dispozici přímo na vodoprávním úřadu - Městský úřad Náchod, odbor životního prostředí, vodoprávní oddělení - odloučené pracoviště Palachova 1303 (budova Okresního soudu, 1. patro, kancelář č. 157).

V případě nejasností pomohou žadatelům s vyplněním formulářů pracovníci příslušného vodoprávního úřadu. Je třeba si uvědomit, že vypouštění odpadních vod je individuální záležitost, přičemž podmínky pro vypouštění jsou většinou pro různé nemovitosti a lokality odlišné, nelze tedy srovnávat povolení, podmínky v nich stanovené, doby platnosti apod.

Nelze povolit vypouštění nečištěných odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních!

Základní pojmy

A) Žumpa

Žumpa je bezodtoková jímka, ve které se shromažďují splaškové vody z objektu. Obsah žumpy je nutné vyvážet ke zneškodnění na čistírnu odpadních vod. Žumpa je nejčastěji provedena jako betonová jímka, existují však i továrně vyráběné nádrže z polypropylenu. Podle § 55 odst. 2 vodního zákona se žumpy nepovažují za vodní díla a vodoprávní úřad k nim nevydává povolení k vypouštění odpadních vod. K většině typů žump postačí ohlášení stavebnímu úřadu (podle § 104 odst. 2 písm. b) stavebního zákona č. 183/2003 Sb. ohlášení stavebnímu úřadu vyžadují podzemní stavby do 300 m² zastavěné plochy a hloubky do 3 m, pokud nejsou vodním dílem).

B) Septik

Septik funguje jako usazovací nádrž, navíc v něm dochází k částečnému odstraňování organických látek bez přístupu vzduchu a na dně pak dochází k postupné anaerobní stabilizaci kalu. Běžné jsou septiky se dvěma nebo více komorami, oddělenými příčkami. Prostupy a odtoky jsou chráněny nornými stěnami. Optimální čisticí účinky bývají při době zdržení 3 dny a specifický účinný prostor septiku pro 1 připojeného obyvatele je orientačně 0,6 m³, avšak celkový účinný prostor nesmí být menší než 3 m³. Dostatečný objem septiku je jednou z důležitých podmínek k zajištění požadované účinnosti čištění.

Ze septiku je nutné alespoň jednou za rok vyvézt kal.

Samostatný septik je s ohledem na jeho čisticí účinek přijatelný jen jako mechanický stupeň, za nímž by měl následovat další – biologický - stupeň čištění, např. zemní filtr. U stávajících septiků vodoprávní úřad posoudí nutnost a rozsah jejich rekonstrukce (např. doplnění o další stupeň čištění) na základě znalosti místních podmínek, zejména s ohledem na možnost ohrožení jakosti podzemních, případně povrchových vod.

C) Zemní filtr

Zemní filtr je zařízení nejčastěji založené v izolované jámě, ve které je vedle přírodního a sběrného drenážního systému uložena filtrační náplň, na jejímž povrchu mohou existovat čisticí organizmy. Povaha náplně určuje hlavní procesy, které se podílejí na čištění – náplň se používá v rozmezí písek až štěrku, vybrané druhy elektrarenských popelů apod.

Na 1 připojeného obyvatele se uvažuje specifická plocha zemního filtru 0,75 až 1,0 m². Zemní filtry dosahují vysokou účinnost v odstranění znečištění v ukazatelích BSK₅, nerozpuštěné látky (NL) a hlavně z hlediska odstranění choroboplodných zárodků. Při spojení septiku se zemním filtrem je dosaženo uspokojivého čištění splaškových odpadních vod z malých zdrojů znečištění - toto zařízení je pak rovněž považováno za domovní čistírnu odpadních vod.

D) Domovní čistírna odpadních vod (DČOV)

DČOV je zařízení určené k čištění splaškových vod z objektů do 50 EO (viz ČSN EN 12566 díl. 1-x., např. ČSN EN 12566-3 – „Malé čistírny odpadních vod do 50 ekvivalentních obyvatel – Část 3: Balené a/nebo na místě montované domovní čistírny odpadních vod“). Vhodná DČOV (a tedy požadované emisní limity) se volí s ohledem na lokalitu, ve které bude DČOV umístěna, a způsob vypouštění odpadních vod. Při volbě vhodné třídy je třeba si uvědomit, že se stoupajícími požadavky na kvalitu vyčištěné vody rostou i náklady spojené s instalací zařízení. Obvykle se za DČOV v obecné terminologii považují ČOV s provzdušňováním, tzv. aktivační čistírny.

Kontaktní údaje:

Vodoprávní úřad Náchod

www.mestonachod.cz

Tel. 491 405 458

Pracovníci:

Ing. Hana Divoká, h.divoka@mestonachod.cz

Ing. Jana Hurtová, j.hurtova@mestonachod.cz

Zpracoval Vodoprávní úřad Náchod za použití Metodického návodu Ministerstva životního prostředí, odboru ochrany vod, k postupu vodoprávních úřadů v souvislosti se zánikem povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních.